

Ruotu #41	Niskakaarta > ?
	Tynkä/Kalajoki

Sotilastorppa sijaitsi Kalajoen Pitkäsenkylän yhteismaalla vajaat 4 km rantatieltä. Vuonna 1787 tehdyn Isojaon seurauksen torppa määrättiin siirrettäväksi vuoden 1796 katselmuksessa. vuonna 1733 ruodun muodostivat talot:

#7	Similä Lars Olofss	Tynkä
#12	Suando Abraham Michelss	Tynkä
#11	Konula Anders Anderss	Tynkä

Vuoden 1752 katselmuksessa tuvan ikkunoissa oli 11 rikkinäistä ruutua, joista ruodun piti korjata kuusi ja sotilaan viisi. Lisäksi sotilaan piti vaihtaa tuvasta viisi lahonnutta lattialankkua ja ruodun tuli laittaa eteisen lattiaan kaksi puuttuvaa lankkua. Eteisen seinään tuli vaihtaa uusi hirsi ja oven eteen piti tehdä rappuset, savupiippu piti korjata ja ruodun tuli hankkia uusi pöytä. Aitan malkapuut tuli vaihtaa, jyväläärit korjata ja oveen tuli hankkia saranat, lukko ja avain. Navetta oli vastikään kunnostettu, mutta lato piti korjata perusteellisesti. Sotilas sai juomavetensä lähellä virtaavasta joesta. Peltomaata torpan käytössä oli riittävästi. Suannon ja sotilaan tuli yhdessä rakentaa uusi väliaita torpan ja Wihilän peltojen väliin. Lisäksi Suannon tuli kaivaa 90 metriä uutta ojaa. Vain Similä ja Suando olivat raivanneet torpalle niittymaata, Laurilat lupasivat raivata omansa.

Vuoden 1779 katselmuksessa todettiin että tupa oli jo vanha, mutta voitiin nostamalla ja kengittämällä käyttäen vielä useita vuosia, mutta uusi eteinen tuli rakentaa heti. Samoin tarvittiin uusi lato. Navetan malkapuut tuli uusiksi ja pohjoispuolelle tarvittiin myös uusia hirsiiä. Samuel Konu oli raivannut torpalle uutta niittymaata Rämehenalapäästä 4 heinähäkkillistä.

Vuoden 1782 katselmuksessa todettiin, että kaksi vuotta aiemmin rakennettu tupa oli tehty niin huonoista mäntyhirsistä, että se pitänyt lainkaan lämpöä, joten se tuli viipymättä korjata tiivistämällä, multapenkkiä avulla ja laittamalla lisää multaa välikatolle. Aitta tuli uusiksi. Jokaisen ruotu-tilallisen tuli toimittaa sotilalle kaksi kuormaa aidaksia ja yksi kuorma aitatolppia aitojen parantamista varten. Lisäksi torpan ja Konulan peltojen välille tuli rakentaa uusi väliaita,

Vuoden 1791 katselmuksessa todettiin, että kaivoa ei voitu rakentaa, koska kallio tuli vastaan. Aitan nurkat tuli laudoittaa, lato nostaa ja kengittää. Tuvan katto ja lattia piti uusiksi. Sotilaan oli tarkoitus viljellä vanhoja peltoja siihen saakka, kunnes uudet valmistuvat. Ruodun tuli edelleen toimittaa sotilalle aidaksia ja aitatolppia. Puutteet tuli korjata vuoden kuluessa 3 riikintaalerin 16 killingin sakon uhalla.

Vuonna 1803 käsiteltiin kihlakunnan uskotun miehen Gabriel Pyörteen johdolla torpan peltoihin liittyvää kiistaa. Vuonna 1798 pidetyssä erilliskatselmuksessa oli todettu, että pellot olivat karuja ja niillä oli kalliopaasia ja isoja kiviä, joita ei voitu poistaa. Tuolloin oli kuitenkin sovittu peltojen aitaamisesta, ojitamisesta ja lannoittamisesta. Ruodun mielestä työt oli tehty heti katselmuksen jälkeen, mutta sotilas oli ottanut vastaan vain osan, eli Konun osuuden, väittäen että muilla ojat ja lannoittaminen olivat hoitamatta. Riita juontui jo vuoden 1787 isojaosta, jolloin torppien #41 ja #42 sekä Konun talon peltoalat menivät sekaisin. Sotilas peräsi oikeutta asialleen maaherralta edelleen vuonna 1801 vaatien hyvityksenä laiminlyönneistä kolme tynnyriä viljaa neljän vuoden ajalta. Päätöksenä asiassa todettiin, että ruodun tuli saattaa työt loppuun, lannoittaa pellot kuluvan kesän aikana ja kylvää ne rukiille; ojat oli kunnostettu edellisenä keväänä. Tämän jälkeen sotilaan tuli ottaa pellot vastaan. Lisäksi ruodun tuli toimittaa sotilalle kaksi tynnyriä viljaa neljältä vuodelta. Tämä tuli jakaa siten, että Anders ja Nils Suannon tuli toimittaa kaksi tynnyriä, samoin Hans ja Erik Simin. Konula taas vapautettiin tästä velvoitteesta, koska se oli laittanut osuutensa jo aiemmin kuntoon ja antanut sotilalle siemeniä. Sovitut tehtävät tuli suorittaa saman kesän aikana kymmenen riikintaalerin sakon uhalla. Ainakin vielä vuosina 1796-1800 sotilas käytti ruodun #42 peltoja, jotka olivat hänen torppansa vieressä. Lisäksi ruotu #42 määrättiin maksamaan hänelle kolme tynnyriä viljaa korvauksena peltojen keskeneräisyydestä.

Jöran Byman/Nyman

1734–1757

Jöran on syntynyt Savossa noin vuonna 1699–1707. Hänet otettiin sotilaaksi vuonna 1725 entisen Pyhäjoen komppanian numerolle #28, mistä hänet siirrettiin vuonna 1734 tähän ruotuun. Ilmeisesti hän osallistui Hattujen sotaan vuosina 1741–42 ja Ruotsin-retkelle talvella 1743–44. Vuoden 1743 katselmuksessa hänen todettiin käyttävän vielä vanhanmallista hattua, sukkaa, liiviä ja kengänsoikia. Vuosina 1748–51 hän oli linnoitustöissä Helsingissä, ainakin vuonna 1749 Helsingin veistämöllä ja vuonna 1751 sairaalassa. Vuosina 1753 ja 1755 hän oli sairaana ruodussaan. Hän sai eron palveluksesta 20.8.1757, jolloin hänet todettiin jo vanhaksi ja hänelle ehdotettiin sotilaseläkettä. Hänelle myönnettiin eläke sotilashuonerahastosta vuonna 1759.

Jöran Byman s._._.1707, k.23.3.1779 Kalajoki, ilmeisesti vihitty (vihittyjen luettelossa sotilas *Sigfrid Jörans Byman*) 26.12.1742 Kalajoki leski **Brita Andersdr** s._._.1713, k.12.12.1784 Kalajoki.

Jacob (Johan) Pehrss Byman

1757–1759

Jacob on syntynyt Pohjanmaalla noin vuonna 1732–36. Hän oli 30.1.1752 lähtien varamiehenä ruodussa #51 ja otettiin vakinaiseksi sotamieheksi 20.8.1757 juuri ennen rykmentin lähtöä Pommerin sotaan. Pommerissa hän oli sairaana helmikuussa 1759. Hän jäi vangiksi 12.4.1759 Penemünden linnoituksella ja kuoli vielä saman kuukauden aikana.

Kirkonkirjoissa ei tietoja.

Petter Byman

1762–1773

Petter on syntynyt Pohjanmaalla noin vuonna 1742. Hänet otettiin sotilaaksi 15.7.1762. Hän kuoli 30.5.1773 Suomenlinnassa. Pohjanmaan rykmentti komennettiin Kustaa III:n vallankaappauksen takia syksyllä 1772 Suomenlinnaan, missä talven ja kevään aikana kuoli melkein viidesosa miehistä.

Petter Jonass (/Mattss) Byman, ent. **Conttila**, s._.6.1737, k.30.5.1773 Suomenlinna (vanh. **Jonas Larss** s._.1.1696 ja **Lisa Samuelsdr** s._.1.1698), vaimo **Carin Pählsdr (/Jonasdr)** s._.7.1737. He olivat ennen Pehrin sotilaspestiä uudistilallisina Vihannissa Alpuan Conttilassa. Rippikirjamerkintöjen perusteella voisi päätellä, että hän aloitti palveluksensa vuonna 1764.

Lapset:

Jonas s.7.4.1758 Vihanti, k.17.8.1763 Kalajoki,

Paulus/Pähl s.17.10.1759 Vihanti, k.7.11.1759 Vihanti,

Walborg s.30.1.1759 Vihanti, k.pienenä,

Petrus s.28.2.1763 Kalajoki (isä Pehr *Pähls*),

Johannes s.7.12.1764 Kalajoki,

Margaretha s.14.12.1766 Kalajoki, k.2.10.1767 Kalajoki,

Job s.16.8.1768 Kalajoki (isä Pehr *Jonass* ja äiti Carin *Pählsdr*), k.26.8.1768 Kalajoki.

Petter Byman/Nyman 1774–1809
 Petter on syntynyt Ruotsissa noin vuonna 1753. Hän oli 184 cm pitkä. Hänet otettiin sotilaaksi 18.2.1774. Hän osallistui Kustaa III:n sotaan vuosina 1788–90 palvellessaan kesän 1788 saaristolai-
 vastossa fregatti Turunma Ragvaldilla, mistä hän joutui sairaalalaivalle 30.9.1788. Keväällä 1789
 hän marssi komppanian mukana itärajalle Joensuuhun. Ilmeisesti hän osallistui vuoden 1789 tais-
 teluihin Savossa ja kesällä 1790 rykmentin sotatoimiin Savonlinnan seudulla. Vuoden 1802 päät-
 selmuksen aikana hän oli sairaana ruotutorpassaan. Vuonna 1804 hän käytti yhä vanhanmallista
 sotilasasua. Hän osallistui Suomen sotaan vuosina 1808–09. Sodan jälkeen hänellä oli palkka
 (1 riikintaaleri 42 killinkiä) saamatta joulukuun 1808 ja helmikuun 1809 väliseltä ajalta. Hänen les-
 kensä **Walborg Johansdr Byman** antoi 15.4.1812 valtakirjan kapteeni F. Castrenille miesvai-
 naansa palkkarästien nostamiseksi Tukholmassa.

Pehr Carlss Byman s.~.1753, k.~.1809, vihitty 25.4.1776 Kalajoki **Walborg Johansdr Pasanen** s.~.1749, k.7.1.1814 Haapajärvi (äiti **Maria Simonsdr Philpula** s.~.1699, k.22.1.1796 Kalajoki). Heidät on merkitty sotilaiden luetteloon Kalajoella vuoteen 1813 saakka. Osa lapsista muutti jo 1803 Haapajärvelle Haagan uudistilalle, Walborg meni nuorimman tyttärensä Stina Gret-
 han kanssa Haagaan vuonna 1814.

Walborgin avioton lapsi Sievin Aholassa renkinä olleen **Pehr Thomass:n** kanssa:

Johan Friedrich s.15.3.1768 Sievi (RK myös: s.~.1767), k.6.3.1833 Kalajoki, vihitty 11.11.1791 Kalajoki **Susanna Andersdr Jaacola** s.16.12.1771 Kalajoki (vanh. **Jaakola Anders Johanss** s.26.11.1740 ja **Lisa Mattsdr Lassila** s.9.4.1743 Kalajoki). He asuivat Kalajoella Tyngän Jaakolassa.

Lapset:

Elisabeth s.8.11.1792 Kalajoki, vihitty 9.11.1819 Kalajoki **Matts Mattss Sandabacka/Rahia** s.25.6.1799 Kalajoki (vanh. **Rahia Matts Johanss** s.19.9.1766 Kalajoki ja **Lisa Johansdr Poukula** s.21.9.1770 Kalajoki),

Susanna s.22.9.1795 Kalajoki, vihitty 6.11.1816 Kalajoki **Jacob Marcuss Lasticka** s.13.1.1795 Kalajoki (vanh. **Lastickala Marcus Johanss** s.~.1754 ja **Susanna Michelsdr Lyly** s.22.12.1757 Kalajoki),

Andreas s.22.1.1798 Kalajoki, k.6.6.1803 Kalajoki,

Israel s.2.12.1803 Kalajoki (äiti Susanna *Matsdr*), k.17.1.1833 Kalajoki, vihitty 12.6.1828 Kalajoki **Beata Maria Andersdr Tanhuala** s.20.9.1810 Alavieska (vanh. **Tanhuala**, ent. **Witzell**, **Anders Abrahamss** s.26.10.1771 Alavieska ja **Lisa Nilsdr Tickanen** s.25.12.1773 Alavieska),

Johannes/Johan s.14.2.1807 Kalajoki, vihitty 28.7.1832 Kalajoki **Brita Lisa Andersdr Tanhuala** s.4.9.1813 Alavieska (vanh. **Tanhuala**, ent. **Witzell**, **Anders Abrahamss** s.26.10.1771 Alavieska ja **Lisa Nilsdr Tickanen** s.25.12.1773 Alavieska),

Margaretha/Maria s.26.3.1811 Kalajoki, k.7.6.1812 Kalajoki

Jacob s.26.5.1813 Kalajoki (Rahko), vihitty 15.4.1837 Kalajoki veljen leski **Beata Maria Andersdr Jaacola**, ent. **Tanhuala**, s.20.9.1810 Alavieska (vanh. **Tanhuala**, ent. **Witzell**, **Anders Abrahamss** s.26.10.1771 Alavieska ja **Lisa Nilsdr Tickanen** s.25.12.1773 Alavieska).

Pehrin ja Walborgin yhteiset lapset:

Carl s.14.6.1777 Kalajoki (RK myös: s.14.7.1777), vihitty 13.7.1800 **Britha Andersdr Laxo** s.28.9.1776. Britha tuli ensin miniäksi sotilastorppaan, mistä he muuttivat vuonna 1803,

Catharina s.13.3.1781 Kalajoki. Hän oli sokea ja heikko. Hän muutti vuonna 1803 Haapajär-
 velle Haagan uudistilalle,

Maria s.13.3.1781 Kalajoki, k.14.5.1781 Kalajoki,

Jacob s.18.9.1782 Kalajoki (RK myös: s.~.1783 ja s.~.1780), vihitty 5.11.1804 Haapajärvi **Anna Mattsdr Tijttoi** s.13.2.1785 Haapajärvi (vanh. **Tijttoi Matts Johanss** s.28.3.1746 ja **Brita Michelsdr** s.19.12.1752). Jacob tuli vuonna 1804 isännäksi Haapajärvelle Haagan uudistilalle, mutta he lähtivät talosta noin vuonna 1816,

Anders s.3.4.1785 Kalajoki, k.19.3.1836 Haapajärvi, vihitty 18.11.1811 Haapajärvi **Gretha Thomasdr Tulpo** s.9.4.1788 Haapajärvi (vanh. **Tulpo Thomas Gabriellss** ja **Margetha Thomasdr**). He asuivat Haapajärvellä Haagan uudistilalla ja Andersista tuli talon isäntä veljensä lähdeyttä.

Lapset:

Anna Lisa s.23.9.1812 Haapajärvi, k.24.7.1813 Haapajärvi,

Stina s.6.11.1813 Haapajärvi, k.28.2.1837 Haapajärvi,

Jacob s.21.4.1815 Haapajärvi (RK myös: s.21.4.1813), vihitty 26.4.1833 Haapajärvi **Anna Greta Pählsdr Järvenpää** s.12.5.1815 (vanh. **Järvenpää**, ent. **Kondiola, Pähl Pähls** s.27.2.1779 Haapajärvi (jonka isoisa sotilas #5 **Hemming Erikss Sandmarck**, myöh. **Kondio**, s.7.2.1701) ja **Gretha Johansdr Alaparckila** s.22.11.1784 Haapajärvi),

Andreas s.12.8.1817 Haapajärvi, vihitty 1.avioon 19.12.1842 Haapajärvi **Lisa Ericssdr Wiitamaa** s.6.7.1815 Alavieska (vanh. **Vijjala Eric Eliass** s.15.12.1778 Alavieska ja **Lisa Jacobsdr Somero** s.12.9.1779 Kalajoki (RK: s.30.9.1779)), k.16.10.1850 Haapajärvi, vihitty 2.avioon 28.5.1852 Haapajärvi **Lisa Mattsdr Kattelus** s.13.4.1832 (vanh. **Kattelus** l. **Niemelä**, ent. **Kuonala, Matts Johanss** s.17.9.1797 Haapajärvi ja **Anna Maria Henricsdr Tulpo** s.16.12.1796 Haapajärvi),

Caisa s.31.3.1820 Haapajärvi, vihitty 5.9.1852 Haapajärvi **Emanuel Mattss Tuomela** s.1.7.1826 Lestijärvi (vanh. **Tuomela**, ent. **Saarela, Matts Mattss** s.5.10.1803 ja **Britha Pählsdr** s.5.8.1797),

Johannes s.10.11.1822 Haapajärvi, k.20.11.1822 Haapajärvi,

Lena s.17.10.1823 Haapajärvi, vihitty 25.4.1845 Haapajärvi, k.5.12.1829 Haapajärvi **Herman Mattss Isokangas**, ent. **Björk**, s.8.2.1821 Haapajärvi (vanh. sotilas #4 **Björk Matts Anderss** s.15.6.1759 ja **Lisa Claemetsdr Laurickala** s.12.5.1751 Haapajärvi),

Gretha s.29.7.1825 Haapajärvi,

Elisabeth s.10.10.1827 Haapajärvi, vihitty 23.4.1850 Haapajärvi **Emanuel Johanss Peltoniemi** s.1.5.1828 Reisjärvi (vanh. **Peltoniemi Johan Erikss** s.3.7.1785 Reisjärvi ja **Lisa Johansdr Lehtola** s.4.8.1801 Reisjärvi),

Matts s.7.11.1829 Haapajärvi, k.5.12.1829 Haapajärvi,

Maria s.3.12.1833 Haapajärvi, vihitty 23.11.1855 Haapajärvi **Anders Mattss Levälampi**,

Brita s.24.8.1791 Kalajoki, vihitty 20.10.1817 Haapajärvi **Johan Staffanss Haaga**, ent. **Walberg**, s.13.10.1798 Haapajärvi, k.1.4.1854 Haapajärvi (vanh. **Walberg/Philpula Staffan Staffanss** s.23.5.1771 Pyhäjärvi (jonka isä Pyhäjoen komppanian sotilas #69 **Staphan Thommass Walberg** s.29.6.1748) ja **Brita Mattsdr Järvenpää** s.11.4.1769, k.18.10.1836 Haapajärvi). Brita meni Haapajärvelle 10.9.1811. He asuivat Haapajärvellä Haagan uudistilalla. Johan sai rangaistuksen juopottelusta vuonna 1830.

Lapset:

Stafanus s.23.5.1818 Haapajärvi, k.17.12.1848 Haapajärvi, vihitty 17.4.1843 Haapajärvi **Lena Johansdr Autio** s.15.9.1820 Haapajärvi (vanh. **Autio** l. **Partimaa Johan Helenass** s.25.1.1795 Haapajärvi ja **Brita Mattsdr Mattila** s.15.4.1794 Haapajärvi). Lena vihitty 2.avioonsa 26.2.1854 Haapajärvi leski **Johan Olofss Kemell** s.27.6.1825 (vanh. **Kemell Olof Perss** s.17.12.1786 Ylivieska (RK/Haapajärvi: s.18.12.1786) ja **Anna Mattsdr Niskala** s.26.1.1796),

Maria s.10.8.1820 Haapajärvi, vihitty 5.10.1845 Haapajärvi **Johan Johanss Isokangas** s.6.9.1823 (vanh. **Isokangas**, ent. **Huhtala, Johan Johanss** s.25.12.1795 Haapajärvi ja **Greta Andersdr Kärkinen** s.7.4.1797),

Brita s.6.10.1823 Haapajärvi, vihitty 25.3.1852 Haapajärvi **Henrik Anderss Kopsa** s.25.7.1824 Haapajärvi (vanh. **Kopsa/Tiitto**, ent. **Sorois, Anders Mattss** s.25.4.1796 Haapajärvi (RK myös: s.24.5.1796) ja **Eva Mattsdr Leppänen** s.16.11.1800 Haapajärvi (RK myös: s.6.5.1800)),

Lisa s.19.4.1827 Haapajärvi, k.25.4.1827 Haapajärvi,

Johan s.27.3.1828 Haapajärvi, k.17.4.1831 Haapajärvi,

Esaias s.3.5.1830 Haapajärvi, vihitty 3.1.1854 Haapajärvi **Eva Mattsdr Palokangas** s.31.7.1836,
Christina Margaretha/Stina Greta s.25.10.1793 Kalajoki, vihitty 4.5.1817 Haapajärvi **Simon Simonss Siuvatti**. Stina Greta muutti Haapajärven Haagaan 14.3.1813.